

[Hans Hansen (Rørby).]

højelse. Jeg tror derfor, det er ganske ubegrundet at indføre dette forbud.

Endvidere synes det mig at være en fuldstændig revolution i retsbegreberne, når der i § 159, stk. 2, findes en bestemmelse, der går ud på, at en lejeforhøjelse, der er en følge af en siden 1942 indgået aftale under lejemålets beståen, ikke kan gøres gældende overfor en ny lejer. En sådan bestemmelse kan komme til at virke ruinerende for en ejer; hvis f. eks. lejen for nogle år siden har været urimelig lav og siden 1942 ved frivillig overenskomst er forhøjet, men derefter bliver underkendt, vil dette i almindelighed betyde, at en sådan ejendoms drift ikke kan balancere.

Forholdene er sådan, at fastholdelsen af lejeniveauet fra 1939 i dag, da alle vedligeholdelsesudgifter er steget opimod 50 pct., betyder, at indgåede kontrakter i almindelighed ikke kan overholdes, uden at der bliver underskud på driften. Derfor bliver kun den allernødvendigste vedligeholdelse foretaget. Det er derfor urimeligt, at lovforslaget ganske går uden om en forhøjelse af lejen på den ældre boligmasse. Det er i mangfoldige tilfælde, at der ikke er forrentning af den i ejendommen investerede kapital. Jeg hørte, at det ærede medlem fru Alvilda Larsen havde eksempler på forrentning med 20 pct. Det kunne være interessant at se, hvordan det hænger sammen, for i almindelighed tror jeg, at det er umuligt at vedligeholde forsvarligt, uden at der bliver underskud på driften.

I det hele taget er der opstået et fuldstændig kaotisk forhold mellem nye og gamle lejligheder. En almindelig 3 værelses lejlighed i en ældre ejendom koster nu 50—65 kr. om måneden, medens den i nyopførte ejendomme er helt oppe på 150 kr. om måneden, endda med knap så stor plads som i almindelighed i de gamle lejligheder. I omegnskommunerne Herlev og Lyngby betaler man denne høje leje foruden de høje udgifter til befordring til arbejdspladserne. Heroverfor har lejerne i gamle lejligheder et monopol, der er værd at tage i betragtning. Der er ikke i lovforslaget det mindste, der kan rette eller bøde på dette forhold, som i sig selv er ganske uholdbart i det lange løb.

Jeg tror, at alle godkender og slutter sig til ministerens formål, men spørgsmålet er blot, om formålet nås med det fremsatte lovforslag. Jeg tror det ikke. Den opgave, der skal løses, er at få bygget flere lejligheder; det er det eneste middel. Flere og billigere lejligheder, som det i går blev ci-

teret fra socialdemokratiets valgprogram, „Fremtidens Danmark“. Dette kan ikke ske ved, at man besværliggør det private boligbyggeri. Thi hvem vil bygge et hus, når man den dag, det er færdigt, skal aflevere det til et kommunalt nævn eller kontor, der skal bestemme, hvem der skal bo i huset, og hvor meget der skal betales i leje? Allerede nu er det kommet så vidt, at en udlejer kun er, som vi også hørte af det ærede medlem fru Alvilda Larsen, en halvt misliebige person eller en slags bydreng for et offentligt kontor, og det bliver ikke bedre, men værre efter dette lovforslag.

Hidtil er den store part af boligmassen fremskaffet ved privat byggeri. Lægger man hindringer i vejen for dette, bliver bolig-nøden ikke afhjulpet, men tværtimod forværret. Skal denne opgave løses, må man gå andre veje, end dette lovforslag indeholder. Der er materialer nok nu, siges der fra alle sider, og der meldes fra mange sider rundt omkring om ledige bygningshåndværkere, og det offentlige har vist også jord og grunde nok at lægge huse på. Lad folk få disse grunde mod at forrente købesummen efter det forhold, som vi kender udmærket fra andre områder. Det er ikke et spørgsmål, hvad det koster, for jeg tror, at det er bedre nationalpolitik, ja måske bedre forsvarspolitik at sørge for, at befolkningen får tag over hovedet, end foreløbig at ofre penge på militærvæsenet.

Det haster med at løse denne opgave. Jeg tror, at befolkningen meget bedre kan løse den, blot det offentlige gav fri bane i sin politik. Hvis man frigiver byggegrundene og byggematerialerne til parcelhusbyggeri og anviser jord og grunde, som er drænet og kloakeret, og hvor veje er anlagt, vil arbejderne, selv og hjulpet af kammerater, i tusindvis bygge huse, som de oven i købet vil være glade for. Alene følelsen af at være selvhjulpne har en værdi, der er langt større end følelsen ved at blive puttet ind i en hypermoderne lejlighed, hvor folk i almindelighed blot klager over alting. Her kunne fagforeningerne og arbejderne byggeförening hånd i hånd organisere og finansiere; her er i sandhed brug for solidaritet. Det ville skabe en ny ånd, en rankere befolkning, der ikke ville lytte til den slags tale, som vi hørte fra det ærede medlem fru Alvilda Larsen, og et fortsat kapløb om stadig at forbedre hus og hjem sammen med en aflastning af bolig-nøden. Samtidig kan almindeligt offentligt og privat byggeri fortsætte og supplere dette, men der må åbnes nye veje; det er nødvendigt, for det har vist sig, at det offentlige overalt er ude af stand til at løse